

Det gamle dige er genskabt

Tekst og billede N.M. Schaiffel-Nielsen

Efter et par ugers hårdt arbejde er diget ved trekanten blevet genskabt. Samtidig kan Randbøldal Camping glæde sig over en genskabt indsiget til campingpladsen.

Under forbedring af kloaksystemet i Randbøldal i 2003 lykkedes det Vejle Kommune at tørlægge den kilde, hvor byhyrden i 1700-tallet vandede sine dyr. Måske var det også her, at granderne samledes til rådslagning. I hvert fald står der i stendiget en sten med initialerne, JSTR 1795. Tørslagde kilden og fjernede diget med god samvittighed. Kommunen havde, ifølge ingeniøren, fået tilladelse af repræsentanter for Randbøldal Borgerforening. At borgerforeningen blev indblandet i, skyldtes at borgerforeningen i 1938 var blevet tildelt trekanten med kilden. På et matrikelkort, som ikke længere eksisterer, kunne man i 2006, inden kortet for-

svandt, læse:

” Kort over et Randbøldal Borgerforening overladt aflagt vejstykke under Daldover By, Randbøl Sogn, Tørrild Herred, Vejle Amt. Grænser omkring Brønden er indmaalt i April 1937, saaledes som denne blev aftalt mellem Borgerforeningens bestyrelse og Skovrider J.F. Larsen. Vejle i Maj 1938. Underskrevet af Harald Emtsen, Landinspektør ”.

Trekanten, som stedet kaldes i folkekunde, er et sted, som mange mindes med glæde. På bænken blev der skabt mange glade minder.

Randbøl Sogns Lokalarkiv- og Museumsforening var for længe siden i forbindelse med Vejle Kommune for at bede kommunen om at genetablere diget. Kilden var for evigt drænet væk af det nye kloaksystem.

Genetablering påbegyndt

Randbøl Sogns Lokalarkiv- og Museumsforening har de sidste par år søgt at få diget genetableret. Det var noget af en overraskelse da man undersøgte, hvad det ville koste at få et haveanlægsfirma til at reetablere diget. Prisen var små 40.000,00 kr. Man søgte Randbøldalfonden om beløbet, men fik afslag.

I stedet gik næstformand Svend Aage Hansen på jagt efter sponsorer og en frivillig indsats. Det kom der ud af, at Randbøldal Campingplads sponsorerede, at Henrik Thomsen i Sødover kom med sin gummiged og lyttede jorden tilbage så diget fik sin oprindelige højde. Han flyttede derefter kampestenene tilbage i Trekanten, så diget kunne sættes op igen. Det var en fornøjelse at se Henrik Thomsen foretage noget der kunne ligne ”filigranarbejde” med den store maskine. Svend Aage Hansens videre jagt på sponsorer førte til, at Randbøl Savværk sponsorerede plankerne til udskiftning af sæderne på Trekantens to bænke. En smed kom forbi og fik tilbuddet

Forrest er det Julius Guttesen, der at ved at vrikke den tunge sten på plads med en jernstang. Til venstre for ham Søren Pallesen, og til højre er det Svend Aage Hansen.

om at lave nye beslag, som brædderne kunne boltes fast på. Smed Ib Poulsen fra Lille Lihme sagde ja til at sætte jernbeslagene der holder plankerne i bænken i stand.

Diget genskabt, men kilden er væk

Nu var jorden flyttet og kampestenene lagt ned foran den rende,

hvor de største kampesten skal danne "soklen" for stendiget. Det sker ikke at sig selv. Svend Aage Hansen havde samlet et arbejdshold, der bestod af Julius Guttesen, Bindeballe, der er ekspert i at sætte stendiger op, Søren Pallesen, Vandel og Svend Aage selv. Arbejdet med de op til 3-400 kg. tunge sten skred ret hurtigt frem. Ikke

Trekanten som den så ud i 2006 inden Vejle Kommune gik i gang med at kloakere. Kilden løb stadig dengang. Man kan næsten sige, -Det er fuldbragt, hvad angår nedbrydning af diget. Billedet er fra den 19. januar 2008, hvor man er klar til at grave den sidste gennemløbsbrønd ned.

Stenen der har givet grundlag for troen på, at det var her landsbyens grander samledes for at debattere livets og landbrugets problemer. Man har desværre aldrig fundet, hvem der gemmer sig bag initialerne JSJR års tallet 1795 er til gengæld ikke til at tage fejl af

nok med at det nedbrudte dige blev reetableret, men det gamle dige ned mod campingpladsen blev lagt om.

Ejerforholdet til Trekanten ser ud til at være sådan, at Vejle Kommune i dag, ifølge det matrikelkort vi har set, ejer trekanten. Hvis ikke det gamle matrikelkort dateret maj 1938 dukker op, må man håbe, at Vejle Kommune lader landsbyen beholde sin trekant, med den tilhørende historie.

En fortidig skrivemaskine, benævnt "Runebanker" af typen Torpedo. På den er der skrevet en bog på 225 sider. Det var dengang i 1980'erne før PC'ere's tid.

Har du en skrivemaskine?

Tekst og billede N.M. Schaiffel-Nielsen

Har du en skrivemaskine, (En rigtig gammeldags "Runebanker"), sådan én med taster, der skal trykkes til på, og med farvebånd, sådan helt uden nogen form for automatik. Så vil Egnsmuseet gerne have den. Ikke fordi den skal indgå som museumsgenstand, men fordi den skal bruges af de skolebørn, der kommer til Egnsmuseet for at lære om fortiden, også den nære. Om dengang der ikke fandtes computere. Vi tror på, børnene vil have glæde af at skrive en lille stil på en "Runebanker". Kontakt os på 75 88 54 04, næstformand Svend Aage Hansen, som er én af de frivillige "skolelærere".

Udflugt til Humlemagasinet

Tekst og billeder N.M. Schaiffel-Nielsen

Fra v. Mona, hende der sørgede for den lækre frokost, derefter Celia Kempel og Søren Pallesen, som nød traktementet.

Det var et rigtigt møgvejr, overskyet, og regnen silede ned. Hvem skulle denne sidste tirsdag i september næsten kunne tro på, at der ville blive tale om en udflugt, der skulle blive en rigtig god oplevelse? På vej mod Fyn stilnede regnen lidt efter lidt af. Da de små 30 frivillige ved Egnsmuseet i Vandel og Randbødal-Museet nåede frem til Humlemagasinet på Rugårdsvej i Harndrup, var der kun drypperiet tilbage.

Royalt foredrag

Én af de frivillige, hvis familie tidligere havde ejet jord og bygninger, som udgør Humlemagasinet, Peter Pedersen, holdt et levende foredrag om stedets tilblivelse og tidligere ejerforhold. Det skete i frugtmagasinet, hvor tilhørerne fik meget at vide om tidligere tiders frugt- og humleavl på de 10 tønder land, der i dag er omdannet til haver. Meget af foredraget handlede om Humlemagasinet

forhold til Kongehuset. Især gjorde Peter Pedersen meget ud af HM Dronning Margrethes besøg i Humlehaven, da hun for et par år siden besøgte Middelfart.

Sikke en frokost

Mona, der efter sigende har en fortid i en slagterforretning, havde tilberedt en frokost, der sagde spar to. Her var roast beef og laks, forskellige salater, flere slags pålæg og andet mundgodt. Til slut var der forskellige kiks og hertil forskellige slags ost, hvorefter herlighederne sluttede med kaffe, te og småkager, og nok af det hele. Under frokosten sagde museumsdirektør Ove Sørensen tak til de frivillige for deres indsats for Randbødal-Museet. Han omtalte de planer, der er for forbedring af stedet som besøgssted for familier.

Haven og de kongelige

Efter frokosten var det tid til at se på det kolossale haveanlæg. Vi fik

at vide, at der var ca. 80 frivillige der drev Humlemagasinet. Alene det at holde haven ren for ukrudt samt at tage tusindvis af georgineknlde op om efteråret og plante dem ud igen om foråret, koster en masse arbejde. Georginerne og roserne dominerede haven.

Turen gennem den royale udstilling var en oplevelse for sig. Her var i tusindvis af billeder af den kongelige familie gennem mange generationer. Her var statuetter af især Kong Christian den X' til hest. I mange montre var den ca. 50 cm. høje dukker af kongerækken tilbage fra Gorm den Gamle, - Harald Blåtand kunne vi ikke finde, men eller var de der alle sammen. Alle var i klædedragter fra den tid, de hørte til i. De nyeste kjoler og uniformer var syet af samme tøj som de oprindelige i fuld størrelse.

Det røde Palæ har fået en lille

Tekst og billeder N.M. Schaiffel-Nielsen

Fra venstre Poul Erik "Polle" Nielsen og Svend Aage Hansen. Nu var man klar til at lægge fliser i det nye skur. Henning Kempel var ikke på arbejde den dag.

Med tiden er det blevet almindeligt, at Det Røde Palæ har givet husly til mange forskellige aktiviteter. Om det er modelflyvedag, vævepigernes seminarer eller Peer Høgsbergs ture ud i naturen, hvor børnene bagefter kan komme i Det Røde Palæ, hvor Regnar Larsen har stillet sit udstyr til forstørrelse af naturens "småting" op. Alle disse aktiviteter har betydet, at pladsen i Palæet er blevet lidt trang. Drømmen om at gøre det større har længe luret. Hjælpen til dette projekt kom fra triumviratet fra Randbøl Sogns Lokalkiv- og Museumsforening, Svend Aage Hansen og Henning Kempel tømrere, sammen med Poul Erik Nielsen, murer. De tre har i samarbej-

de ændret halvtaget ved palæets gavlf til et skur, hvor der nu er plads til både haveværktøj, plæneklipper og brænde til brændeovnen inde i palæet.

Flyt væggen

Umiddelbart kan der ikke blive tale om at udvide Det Røde Palæ. Nu kan man i stedet drømme om at flytte væggen inde i palæet et stykke ind i det tidligere værksteds- og opbevaringsrum. Der skal blot være en meter tilbage af rummet, så man kan komme ind til sikringer og andre installationer. Det betyder nu, at Mona Sørensen, der er leder af væveholdet, kan få bedre plads til de borde og taburetter, hun har skaffet penge til.

Og så kom vi i TV Syd

Tekst og billede N.M. Schaiffel-Nielsen

Man skal ikke underkende TV's magt og indflydelse. Fire udsendelser fra Randbøldal blev det til i september måned.

Af de fire udsendelser fik i udsendelsen fra Randbøldal-Museet en ganske alvorlig gennemslagskraft.

Det lykkedes Anker Thygesen at få "solgt" museet i en grad, man sjældent har set magen til. Den følgende weekend kunne kustode Vagn Søgaard fortælle, at man havde haft 160 gæster. Han var overrasket over det store tal, men endnu mere overrasket over at gæsterne kom så langt væk fra som Sønderborg. Det kom desuden bag på ham, at der kom gæster fra Nørup, som fortalte, at de ikke anede, at Randbøldal-Museet eksisterede

Arkivalier sat på plads

Tekst og billede N.M. Schaiffel-Nielsen

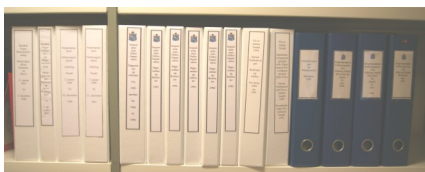
Pensioneret oversergent og indsatsleder ved Flyvestation Vandel, Birger Thomsen, står her i det gamle tårnkontor og studerer de arkivalier han om lidt sender videre til Randbøl Sogns Lokalkiv.

Vi skal tilbage til den 1. november 2006. Pensioneret oversergent,

indsatsleder ved den Nedlagte Flyvestation Vandels Brand- og Redningstjeneste, Birger Thomsen, havde flere gange henvendt sig til Randbøl Lokalarkiv for at fortælle, at der stod en del arkivalier fra Sergentgruppens Fællesorganisation, Flyvevåbnets Konstabelforening, hvor begge organisationer til slut blev lagt sammen til Centralforeningen for Stampersonel, Flyvevåbnet Afdeling Vandel. Lokalarkivet fandt, at det ville være interessant at have oplysninger om, hvorledes den faglige organisation på flyvestationen havde fungeret.

Afhentning og arkivering

Forhenværende leder af Materielafdelingens Afdelingskontor og i næsten 10 år fællestillidsmand for Sergentgruppen på flyvestationen, N.M. Schaiffel-Nielsen, gik sammen med forhenværende el-installatør Søren Pallesen, der i mange år havde elektrikerarbejdet på flyvestationen i gang med at sortere i arkivalierne. Efter mange torsdages arbejde kunne de to sætte det sidste af de 16 ringbind på hylden i lokalarkivets læsesal. Den der ønsker at sætte sig ind i betingelserne for de to konstabel- og sergentgruppens arbejdsbetingelser beskrevet i arkivalierne over en ca. 10 år lang periode, er velkommen til at tage en tur på læsesalen.

Hylden med de 16 ringbind der indeholder referater, mødeindkaldelser, rapporter og meget andet, der rørte sig omkring Flyvestation Vandels stampersonel, det vil sige konstabel- og sergentgruppen.

Indsamlingens svære kunst

tekst og billeder N.M. Schaiffel-Nielsen

Museumsinspektør Lisbeth Aagaard Lykke i færd med at forklare om reglerne for indsamling af museumsgenstande. Samtidig forklarede hun, hvor vigtigt det er at få historien om genstanden med.

At indsamle genstande til et museum kan da ikke være så svært!

Mener mange. Museumsinspektør Lisbeth Lykke Aagaard, der til dagligt arbejder med at indsamle museumsgenstande til Vejleegnens Museer, og det vil i denne sammenhæng også sige Egnsmuseummet i Vandel, har en noget mere nuanceret opfattelse af det at indsamle genstande.

For at hjælpe Randbøl Sogns Museumsforening til bedre at forstå de politikker, der ligger bag indsamlingen har Vejleegnens Museer arrangeret seks kurser, der omhandler emner fra indsamling af museumsgenstande til håndtering, udstilling og magasinering af malerier, grafik og anden kunst.

Egnsmuseummet har en aftale med Vejleegnens Museer om, at formanden for museumsforeningen modtager de museumsgenstande folk ønsker at give til museet. Hvis det viser sig, at museet i forvejen har flere genstande af samme type i museet bliver svaret et venligt nej tak for henvendelsen. Hvis genstanden(e) ikke er set i forvejen eller måske har en ganske spændende historie, bliver genstanden

(e) fotograferet og sammen med historien sendt til Lisbeth Lykke Aagaard, som så tager endelig stilling til, hvad der skal ske.

Hvorfor så restriktiv?

Nogen vil umiddelbart spørge, - Hvorfor er man så restriktiv, hvad er der i vejen med bedstefars høle? Der er ikke noget i vejen med bedstefars høle. Problemet er blot, at museet i forvejen har et antal høleer, med tilhørende historier. Det næste problem er, at magasinernes vægge ikke flytter sig udad, fordi museet siger ja til endnu en genstand. Her kommer overvejelserne til at gå på genstandens kulturhistoriske værdi og omkostningerne ved bevaringen.

En anden ting, man skal huske på er, at når en museumsgenstand er blevet accepteret og registreret, så er det den danske stats ejendom, hvilket så også forpligter staten til at opbevare og passe på den.

Museerne kommer af og til ud for, at man gerne vil aflevere en genstand til museet, men med genstanden følger en klausul. Det kan for eksempel være, at genstanden altid skal være udstillet eller skal

Til højre med fletningen, lederen af Konserveringscentret, Lise Ræder Knudsen, i færd med at forklare de imponerede elever om, hvor mange hylde-meter hun efterhånden råder over.

opbevares et bestemt sted, hvad museerne i Danmark ikke kan love, da det vil påføre museerne bindinger, som kan være både kostbare og besværlige.

Konserveringscentret

Kurserne blev afholdt på Center for Bevaring af Kulturarv, Maribovvej i Vejle. Stedet ligger godt gemt

oppe bag det store transportcenter ved E45. Lederen af centret, Lise Ræder Knudsen, var med på den første undervisningsdag, hvor kursisterne fik lejlighed til at se det flere tusind m² store opbevaringsområde. Klimastyringen består i, at gulvet ikke er isoleret, hvilket giver en temperatur på gennemsnitlig otte grader. Det eneste,

man skal, er at holde fugten ude, hvilket ifølge Lise Ræder er billigt, og dermed energibesparende. Nye ting der kommer ind, bliver dybfrosset, så orme i træ og andet utøj lider en sikker død.

Vi har glemt, hvor mange hyldeklometer der er i centret, men det er mange og imponerende.

Kommunikationens svære kunst

Af N.M. Schaiffel-Nielsen

Tirsdag den 28. august mødtes Ove Sørensen, Steen Rosenvinge Lundbye, Arne Løvlund, Trine Grøne og Hanne Hansen med bestyrelsen for Randbøl Sogns Lokalarkiv- og Museumsforening på Randbøldal-Museet.

Ove kunne fortælle, at kommunalbestyrelsen havde vedtaget, at fra næste år vil det være gratis for alle at komme ind på Randbøldal-Museet. Jørgen Nielsen har forladt

sin stilling, og den vil ikke blive genbesat, før man har fået afklaret forvaltersituationen. Om sommeren er der for mange opgaver til to og om vinteren for få opgaver til tre.

Kommunikationen mellem de ansatte og frivillige har ind imellem været sparsom. Det har betydet, at oprydning efter arrangementerne er sket i sidste øjeblik, hvilket har været en smule anstrengende. Alle

lovede hinanden at blive bedre til at meddele Hanne Hansen, som er husvært for Egns-museet i Vandel og Randbøldal-Museet, hvornår hvad skal ske, så misforståelser undgås.

Man drøftede forholdet med at ca. 10 frivillige har lovet at tage sig af at holde ”skole” for Vejle Kommunes børn på Egns-museet i Vandel tre sammenhængende dage i hver måned i otte måneder om

året. I julemåneden er der tale om et tilbud på fire dage i ugerne 49, 50 og 51.

Omkring udviklingen af Randbøldal-Museet fortalte Steen, at han skulle mødes med en konsulent med erfaring i udvikling af uden-dørsarealer for at høre hans meninger og ideer. Resultatet af det idé-møde, man havde i Vandel i efter-året indgår også i vurderingerne. Steen forventer at sende ansøgninger af sted til fonde omkring uge syv i 2013.

Arne har hænderne fulde med ved-ligeholdelse af udendørsarealer, holde opsyn med klimaskærmene på begge museer plus dem, der findes i Vejle og Vingsted. Lokalt er problemerne med algerne i van-det stadig ikke løst, men nu får man taget en vandprøve. I Vandel truer et par grene fra den store bøg museets tag, så der er nok at se til. Det næste møde er fastsat til den 27. november klokken 14 til 16 i Spinderihallerne i Vejle.

Håndarbejdet dag på Egnsmuseet

Tekst og billede

N.M.

Schaiffel-Nielsen

Emilie og Silke, der begge går i 4. klasse på Vandel skole havde ydet deres bidrag til Håndarbejdsdagen. Det er Emilies bidrag nederst til venstre for hende og Silkes sidder th. øverst.

Håndarbejdet dag, havde besøg af både voksne og børn, ikke mindst 3. til 5. klasse på Vandel Skole var repræsenteret. Gæsterne hyggede sig og beundrede især børnenes frembringelser.

Første søndag i advent

Tekst og billede N.M. Schaiffel-Nielsen

Traditioner skal man ikke bryde, den lille pige var sidste år til juleforberedelser på Egnsmuseet. Randbøl Sogns Lokalarkiv- og Museumsforening indbyder igen i år til Julestue på Egnsmuseet søndag den 2. december fra klokken 13 til 16.

Klokken 16 tænder Vandel Borgerforening byens juletræ i Egnsmuseet have. Med musikledsagelse synges et par af julens salmer. Derefter er der afgang i fakkeltog til Dagli'Brugsen. Her afleverer børnene en sok til julemanden og får udleveret en slikposen, begge dele plejer at være rimeligt populært.

Jul på Randbøldal-Museet

Tekst og billede N.M. Schaiffel-Nielsen

Vævning er for både drenge og piger.

Den 25. november fra kl. 10.00-16.00 er der "juleforberedelser i Randbøldal-Museet som man finder på Dalekildevej 1, 7183 Randbøl

Det "Røde palæ" er pyntet op. Julestemningen breder sig med duften af æbleskiver og gløgg. Der vil være mange forskellige aktiviteter: Børnene kan male deres egen træ-nisse eller lave et julekort til bedsteforældrene.

I palæet er der også mulighed for at lave sin egen adventskrans eller juledekoration.

Væveværkstedet er åbent, og de kyndige vævefolk vil vejlede jer, når I prøver selv.

Er det ikke nok, kan man også lave papir, som man gjorde det i Randbøldal i 1733.

Mindeord

Lørdag den 20. oktober tabte Mette

Brødsgaard kampen mod kræften. Et livsglad og meget kreativt menneske er ikke mere. Mette var i mange år frivillig medarbejder ved Egnsmuseet i

Vandel, hvor hun udførte et omfattende registreringsarbejde. På Egnsmuseet og i Randbøldal-Museet har hun efterladt sig spor i form af udstillingen om de fire missionshuse i Randbøl Sogn, udstillingen om skomageren og træskomanden. Hendes sidste store opgave sammen med Henrik Diekmann var udstillingen om Randbøldal Fabrik i Randbøldal-Museet.

Da Vester Nebel lokalarkiv fik egnede lokaler var hun den store arbejdskraft med indretningen af arkivet. Alle steder hvor Mette kom frem, var hun afholdt vi sidder tilbage med savnet af en god ven og udtrykker et, æret være Mettes minde.

N.M. Schaiffel-Nielsen

*Generalforsamling
onsdag den 21. november
klokken 18:00
på Randbøldal kro*

Generalforsamlingen indledes med en rigtig dansk julefrokost med sild, stegte julesild, julekål, æg og rejer og andet godt. Pris for julefrokosten kr. 130,00, men så er der også kaffe/the og småkager.

Efter spisningen er der generalforsamling med følgende dagsorden:

Valg af dirigent.

Formandens beretning.

Aflæggelse af revideret regnskab.

Fastlæggelse af kontingent for det kommende år.

Valg af bestyrelsesmedlemmer og suppleanter, på Valg til bestyrelsen er:

N.M. Schaiffel-Nielsen og Svend Aage Hansen.

Begge modtager genvalg.

Valg af en suppleant: Poul Erik Nielsen er på valg og modtager genvalg.

Valg af to revisorer og én revisorsuppleant:

Grete Andersen, Herluf Sørensen og Tove Sørensen modtager genvalg.

Eventuelt.

Peer Høgsberg vil læse en historie af Anton Berntsen - på jysk. Herefter vil Svend Aage Hansen følge op med et par fortællinger fra den gamle jagtjournal.

Ind imellem kan vi glæde os over at lytte til en lille koncert med Bente Lykkegaard på fløjte og fhv. skoleinspektør Regnar Larsen på violin.

Tilmelding senest mandag den 19. november til: Inger Schnedler, tlf. 75 88 50 03 eller N.M. Schaiffel-Nielsen, tlf. 75 88 35 53

Har du behov for transport, så sig det ved tilmeldingen, så finder bestyrelsen en løsning.

Vel mødt

**Randbøl Sogns Lokalarkiv-
og Museumsforenings Bestyrelse:**

Formand
N.M. Schaiffel-Nielsen.
Ahornvej 2,
Randbøldal,
7183 Randbøl

Tlf. 75 88 35 53

Mob. 20 33 56 25

E-mail: nmsn@mail.dk

Næstformand
Svend Aage Hansen
Gl. Åstvej 14
7184 Vandel

Tlf. 75 88 54 04

E-mail:

sah.vandel@turbopost.dk.dk

Kasserer
Søren Pallesen
Gl. Stationsvej 34
7184 Vandel

Tlf. 75 88 55 01

E-mail: soren@net-info.dk

Sekretær
Bente Lykkegaard
Rodalvej 50
Randbøldal
7183 Randbøl

Tlf. 75 88 37 59

E-mail:

bente.lykkegaard@skolekom.dk

Bestyrelsesmedlem
Peer Høgsberg
Daldovervej 37C
Randbøldal
7183 Randbøl

Tlf. 75 88 33 84

E-mail: peer.hannegrete@gmail.com

Redaktion:

N.M. Schaiffel-Nielsen (Ansvsh.)
Adresse: Ahornvej 2, Randbøldal,
7183 Randbøl.

Trykning: Billund Bogtrykkeri,
Højmarksvej 5, 7191 Billund.